

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikasının
Təhsil Nazirliyinin
910 nömrəli 14.08 2021-ci il
tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir.

**ORTA İXTİSAS TƏHSİLİNİN
İXTİSAS ÜZRƏ**

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 040550 - Nəqliyyat vasitələrinin texniki istismarı

BAKI – 2021

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Orta ixtisas təhsilinin "040550 – Nəqliyyat vasitələrinin texniki istismarı" ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (bundan sonra ixtisas üzrə Təhsil Proqramı) "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də "Azərbaycan Respublikasının ömürboyu təhsil üzrə Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsi" (AzMKÇ) sənədinə və "Orta ixtisas təhsili üzrə ixtisasların Təsnifatı"na uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. Təhsil Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:
- İxtisas üzrə məzunun kompetensiyalarını, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə tədris və öyrənmə metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktura və kadr potensialına olan tələbləri, tələbənin təcrübəkeçmə, işə düzəlmə və təhsilini artırma imkanlarını müəyyənləşdirmək;
  - Tələbələrə və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, eləcə də təlim nəticələri barədə məlumatlandırmaq;
  - Təhsil Proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı bu prosese cəlb olunan ekspertləri məlumatlandırmaq.
- 1.3. Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və "040550 – Nəqliyyat vasitələrinin texniki istismarı" ixtisası üzrə subbakalavr hazırlığını həyata keçirən bütün orta ixtisas təhsili müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.4. Tələbənin (xüsusi təyinatlı orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tələbələri istisna olmaqla) 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 saatdır (ümumtəhsil fənləri istisna olmaqla). Həftəlik auditoriya saatlarının həcmi ümumi həftəlik yükün 50%-dən çox olmamalıdır. İxtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq həftəlik yükün həcmi dəyişdirilə bilər.

2. Məzunun kompetensiyaları

- 2.1. Təhsil Proqramının sonunda məzun AzMKÇ-nin 5-ci səviyyəsində nəzərdə tutulmuş deskriptorlarla yanaşı, aşağıdakı ümumi kompetensiyalara yiyələnəlidir:
- İxtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı ünsiyyətə;
  - Ən azı bir xarici dildə şifahi və yazılı ünsiyyətə;
  - Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hərtərəfli biliklərə;
  - İş yerində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından səmərəli istifadə bacarığına;
  - Komandada iş, problemin həllinə ortaq yanaşma bacarığına;
  - Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüs irəli sürmək və uğur qazanmaq bacarığına;
  - Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçə bilmək bacarığına;
  - Peşəkar məqsədlər üçün müvafiq məlumatı təhlil etmək, ümumiləşdirmək və tətbiq etmək bacarığına;
  - Peşəkar fəaliyyətini planlaşdırmaq və təşkil etmək, gələcək təhsilini və mövcud bacarıqlarını təkmilləşdirmək, vaxtı idarə etmək və tapşırıqları vaxtında tamamlamaq bacarığına;
  - Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə, eləcə də etik yanaşmaya, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığına;
  - Bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənqid bacarığına.
- 2.2. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına yiyələnəlidir:
- İxtisasının mahiyyətini və sosial mənasını bilməli, ona davamlı maraq göstərməli.
  - Kollektivdə işləmək qabiliyyətinə malik olmalı.
  - İxtisasa uyğun yeni ideyalar irəli sürməyi bacarmalı.
  - Müstəqil işləmək və təşəbbüskarlıq bacarığı olmalı.
  - Peşə fəaliyyəti dairəsində peşə təhlükəsizliyi mədəniyyətinə sahib olmalı, təhlükə mənbəyini və təhlükə dərəcəsini qiymətləndirmək bacarığına malik olmalı.
  - Peşə fəaliyyəti dairəsində ekoloji təsirin zərərli nəticələrini minimuma endirmək, əmək şəraitinin təhlükəsizliyini və yaxşılaşdırılmasını təmin etmək üçün peşə biliklərini tətbiq etməyə hazır olmalı.
  - Elektron kitabxanalardan, referativ jurnallardan ixtisasına uyğun aktual elmi-texniki məlumatları əldə etməyi bacarmalı.
  - Cizgilerin və detalların hazırlanmasında kompüter proqramlarının tətbiqinə və kompüter proqramlarından istifadə edərək vahid konstruktör sənədləşdirmə sistemi qaydalarına uyğun texniki sənədlərin hazırlanmasını bacarmalı.
  - Nəqliyyat sahəsində İKT-dən istifadə etməyi bacarmalı.
  - Nəqliyyat vasitələrinin istismarında müasir texnologiyaları mənimsəməli və onlardan istifadə etməyi bacarmalı.

- Nəqliyyat vasitələrinin texniki xidmət və təmir işlərinin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar texnoloji sənədləşmələrin hazırlanmasını bacarmalı.
- Nəzarət- ölçü cihazlarından istifadə etməklə nəqliyyat vasitələrinin texniki xidmət və təmirindən sonra onların işə salınmasında və sınaq işində iştirak etməyi bacarmalı.
- Nəqliyyat vasitələrinin, onların aqrepat və mexanizmlərinin, texnoloji avadanlıq və komplekslərinin istismarının təşkilini bacarmalı.
- Plan, proqram, smeta, sifariş, təlimat və digər texniki sənədlərin tərtib edilməsi üçün ilkin verilənlərin hazırlanmasında iştirak etməyi bacarmalı.
- Qeza, fəvqəladə hallar və təbii fəlakətlərin nəticələrinin ləğvi prosesində təşkilati tədbirlərin həyata keçirilməsində iştirak etməyi bacarmalı.
- Nəqliyyat vasitələrinin kompüter və texniki diaqnostikasının aparılmasını bacarmalı.
- Nəqliyyat vasitələrinin texniki xidmət işlərinin yerinə yetirilməsini bacarmalı.
- Nəqliyyat vasitələrinin cari təmir işlərinin təşkilini bacarmalı.
- Nəqliyyat vasitələrinin texniki istismarı ilə bağlı qəbul olunmuş qərarların nəticələrini kəmiyyət və keyfiyyətə görə qiymətləndirməyi bacarmalı.
- Nəqliyyat vasitələrinin texniki istismarında nəzarət avadanlığının yoxlanılmasında iştirak etməyi bacarmalı.
- Nəqliyyat vasitələrinin texniki istismarında mövcud proqram və layihələrdə iştirak etməyi bacarmalı.

3. Təhsil Proqramının strukturu

3.1. Təhsil Proqramı "040550 – Nəqliyyat vasitələrinin texniki istismarı" ixtisası üçün 120 AKTS (2 il)¹ kreditindən ibarətdir. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Fənlərin sayı	Fənin adı	AKTS krediti
Ümumi fənlər		30
1	Azərbaycan tarixi Bu fənn Azərbaycanın dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafını sistemli şəkildə, xronoloji ardıcılıqla öyrənir, Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolunu təhlil və tədqiq edilir. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və rolu sistemli təhlil edilir.	5
2	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya Bu fənn çərçivəsində tələbələrə Azərbaycan dilində təqdimat etmək, nəqliyyat, akademik və işgüzar yazı bacarıqlarının aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.	4
3	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya Bu fənn çərçivəsində tələbələrə xarici dillərdən birində ixtisası üzrə təqdimat etmək, nəqliyyat, akademik və işgüzar yazı, şifahi və yazılı bacarıqların aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.	15
Seçmə fənlər (Seçmə fənlər orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir. İxtisasın spesifikasiyasından asılı olaraq seçmə fənlər dəyişdirilə bilər.)		
4	Fəlsəfə	3
	Sosiologiya	
	Hüququn əsasları	
	Məntiq	
	Etika və estetika	
	Multikulturalizmə giriş	
5	Informasiya texnologiyaları (ixtisas üzrə)	3
	Informasiyanın idarə edilməsi	
	Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş	
İxtisas fənləri		30
6	Riyaziyyat Bu fənn çərçivəsində xətti cəbrin əsaslarının, matrislər və determinantların, xətti tənliklər sisteminin, iki tərtibli ayrılma, fəzada düz xətt və müstəvilərin, diferensial	6

¹ Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olanlar 1 il artıq, qiyabi təhsilə formasına qəbul olanlar isə 0,5 il artıq təhsil alırlar.

	tənlilər və onların növlərinin, kombinatorikanın əsaslarının öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.	
7	Mühəndis qrafikası Bu fənn çərçivəsində çertyojların qrafiki tərtib olunmasının, tərsimi həndəsənin əsaslarının, kəsim və kəsiklərin, aksonometrik proyeksiyaların, hissələrin çertyojlarının tərtibinin, birləşmələr və yığım çertyojunun, kompüter qrafikasının əsaslarının öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.	4
8	Texniki mexanikanın əsasları Bu fənn çərçivəsində nəzəri mexanikanın əsas anlayışlarının, qüvvələrin fəza sisteminin, materiallar müqavimətində dinamik məsələlərin, səthi kəsiklərin həndəsi xarakteristikalarının, maşın hissələrinin, mexanizmlərinin, birləşmələrin öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.	5
9	Nəqliyyat vasitələrinin konstruksiyasının əsasları Bu fənn çərçivəsində nəqliyyat mühərriklərinin, onların konstruksiyasının əsaslarının, sistem və mexanizmlərinin, nəqliyyat vasitələrinin idarəetmə, tormuz sistemlərinin və transmissiyanın konstruksiyasının əsaslarının öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.	5
10	Nəqliyyat vasitələrinin texniki istismarı Bu fənn çərçivəsində nəqliyyat vasitələrinin istismar şəraitinə təsir edən amillərin, nəqliyyat vasitələrinin texniki xidmətinin əsaslarının, texniki xidmət və cari təmirin texnologiyasının, nəqliyyat vasitələrinin və ehtiyat hissələrinin saxlanması, texniki xidmət və cari təmirin istehsalatının təşkili və idarə edilməsinin öyrənilməsi nəzərdə tutulmuşdur.	6
11	Nəqliyyat vasitələrinin diaqnostikası Bu fənn çərçivəsində nəqliyyat vasitələrinin aqreqat və mexanizmlərdə əmələ gəlmiş nasazlıqların təyin edilməsi, kompüter diaqnostikası və texniki diaqnostikasının aparılmasının öyrənilməsi nəzərdə tutulmuşdur.	4
Orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər² <i>Burada olan fənlər hər bir orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada müəyyən edilir və həmin ixtisasın tədris planında əksini tapır.</i>		30
Təcrübə		30
12	İstehsalat təcrübəsi Təcrübənin növü istehsalat xarakterlidir. Keçirilmə üsulu stasionar və səfərə getmə ola bilər. Təcrübənin tipi peşəkar bacarıq və peşəkar fəaliyyət təcrübəsi əldə etməkdir. Təcrübənin məqsədi: təhsilənin nəzəri hazırlığının möhkəmləndirilməsi və dərinləşdirilməsi, müstəqil peşəkar istehsalat fəaliyyətində praktiki bacarıq, sənəddə və təcrübənin əldə edilməsi. Təcrübənin vəzifələri: müəssisənin istehsal fəaliyyətini təhlil etmək bacarığı, müəssisənin real fəaliyyətinin öyrənilməsinə əsaslanaraq peşə fənlərini öyrənilməsində tələbələr tərəfindən əldə olunan nəzəri biliklərin dərinləşdirilməsi və möhkəmləndirilməsi, əsas və köməkçi istehsalda istehsal və texnoloji proseslərin mənimsənilməsi və təhlili bacarıqlarının əldə edilməsi, avadanlıqlar və onların texnoloji imkanları ilə tanışlıq, istehsalın avtomatlaşdırma hazırlığı vasitələri ilə tanışlıq, istehsalatın konstruktor-texnoloji təminatının layihələndirilmiş proseslərinin, qurğularının sistem və vasitələrinin iş prinsiplərinin təsvirinin tərtib edilməsi, mövcud standartlar, metodiki və normativ sənədlərin qaydaları, texniki sənədlər əsasında işləmələr, eləcə də yerinə yetirilmiş layihələrin reallaşdırılması üçün təklif və tədbirlərin işlənilməsi.	30
CƏMI		120

²Bu fənlər professor-müəllim heyətinin təcrübəsi, tədqiqat infrastrukturunu, yerli və beynəlxalq iş imkanları nəzərə alınaraq orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən təklif edilir. Orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər tələbələr üçün seçmə xarakteri daşmalı, eləcə də tələbələrin xarici mübadilə proqramlarında iştirakına şərait yaratmalıdır.

- 3.2. Orta ixtisas təhsili müəssisəsinə hər hansı ixtisas üzrə ümumi orta təhsil bazasından tələbə qəbulu olduğu halda, ixtisasın təhsil proqramında aşağıdakı ümumtəhsil fənlər bölümü nəzərdə tutulmalıdır.

Tədris Azərbaycan dilində aparılan qruplar üçün		
Fənn bölümünün kodu	Fənlərin adı	Saat miqdarı (həftəlik)
ÜF-B01	Azərbaycan dili	3
ÜF-B02	Ədəbiyyat	2
ÜF-B03	Xarici dil	4
ÜF-B04	İkinci xarici dil	2
ÜF-B05	Azərbaycan tarixi	2
ÜF-B06	Ümumi tarix	1
ÜF-B07	Riyaziyyat	5
ÜF-B08	İnformatika	2
ÜF-B09	Fizika	2
ÜF-B10	Kimya	2
ÜF-B11	Biologiya	2
ÜF-B12	Coğrafiya	2
ÜF-B13	Çağırışa qədərki hazırlıq	2
ÜF-B14	Fiziki tərbiyə	2
Cəmi:		33
ÜB-B15	Dərsdən kənar məşğələlər	2
Yekun:		35

Tədris rus dilində aparılan qruplar üçün		
Fənn bölümünün kodu	Fənlərin adı	Saat miqdarı (həftəlik)
ÜF-B01	Rus dili	3
ÜF-B02	Ədəbiyyat	2
ÜF-B03	Azərbaycan dili – dövlət dili kimi	2
ÜF-B04	Xarici dil	4
ÜF-B05	Azərbaycan tarixi	2
ÜF-B06	Ümumi tarix	1
ÜF-B07	Riyaziyyat	5
ÜF-B08	İnformatika	2
ÜF-B09	Fizika	2
ÜF-B10	Kimya	2
ÜF-B11	Biologiya	2
ÜF-B12	Coğrafiya	2
ÜF-B13	Çağırışa qədərki hazırlıq	2
ÜF-B14	Fiziki tərbiyə	2
Cəmi:		33
ÜB-B15	Dərsdən kənar məşğələlər	2
Yekun:		35

Qeydlər:

- Ümumtəhsil fənləri tədris olunduğu halda, həmin fənlərə kreditlər ayrılır.
- Hər iki bölmə üzrə fənlərin tədrisinə ayrılan həftəlik saatların miqdarı ixtisasdan asılı olaraq (saatların cəmi dəyişmədən) dəyişdirilə bilər.

- Dərsdənənar məşğələ saatlarının miqdarı həftəlik saatların maksimal miqdarının 20 faizindən çox ola bilməz.
- Zəruri hallarda dərsdənənar məşğələ saatlarından fənnin (fənlərin) tədrisinə ayrıla bilər.

- 3.3. Orta ixtisas təhsili müəssisəsinə hər hansı ixtisas üzrə ümumi orta təhsil bazasından tələbə qəbulu olduğu halda, birinci tədris ilində təhsil aşağıdakı istiqamətlər üzrə təşkil olunur:
- mövcud qanunvericiliyə uyğun olaraq, meyil və maraqları, potensial imkanları nəzərə alınmaqla tələbələr üçün müxtəlif təmayül istiqamətləri üzrə;
  - təmayülləşmə tətbiq olunmayan istiqamət üzrə.
- 3.4. Təmayülləşmə tətbiq olunan istiqamətlər üzrə fənlər və onlara ayrılan saatların miqdarı tam orta təhsil səviyyəsi üzrə Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilən müvafiq tədris planlarına (X və ya XI siniflərdən birinin fənn və saatlarına) uyğun olaraq müəyyən edilir.

4. Tədris və öyrənmə

- 4.1. Tədris və öyrənmə mühiti elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələr təhsil proqramının ikinci bəndində nəzərdə tutulan təlim nəticələrini əldə edə bilsinlər.
- 4.2. Tədris və öyrənmə metodları müvafiq sənədlərdə (məsələn, müəllimin sillabusunda və s.) təsvir edilməli və ictimaiyyətə (məsələn, kollecin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.) açıq olmalıdır.
- 4.3. Tədris və öyrənmə metodları innovativ təhsil təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Tədris və öyrənmə metodlarının müntəzəm şəkildə təkmilləşdirilməsi kollecin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.
- 4.4. Təlim prosesində fərqli tədris metodlarından istifadə edilməlidir. Bu metodlar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesində fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək tədris və öyrənmə metodlarına aşağıdakıları nümunə olaraq göstərmək olar:
- təqdimatlar;
  - müzakirələr,
  - debatlar;
  - müstəqil iş/araşdırma
  - layihələr;
  - sahə işləri;
  - rollu oyunlar;
  - hesabatlar;
  - ekspert metodu;
  - simulyasiyalar
  - interaktiv təlim metodları və s.
- Bu metodlar aşağıdakı formalarda həyata keçirilə bilər:
- mühazirə (o cümlədən audio və video) və seminarlar (o cümlədən distant);
  - praktik məşğələlər;
  - laborator məşğələlər və s.

Qeyd: sadalanan metodlar və formalar ixtisasın spesifikasiyasından asılı olaraq seçilə və (və ya) dəyişdirilə bilər.

- 4.5. Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas emək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə diqqət yetirilməlidir.
- 4.6. Təhsil proqramı tələbələrin müstəqilliyini dəstəkləməli və ömürboyu təlim konsepsiyasını inkişaf etdirməlidir. Təhsil prosesinin sonunda tələbə hər hansı istiqamətdə müstəqil işləyə bilməli və təhsilini ömürboyu davam etdirməyi bacarmalıdır.

5. Qiymətləndirmə³

- 5.1. Qiymətləndirmə elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələrin gözlənilən təlim nəticələrini əldə etmələri səmərəli şəkildə ölçülə bilsin. Bu, əldə olunan irəliləyişi monitorinq etməyə, təhsil proqramlarının nəticələrinə hansı dərəcədə nail olduğunu qiymətləndirməyə, eləcə də tələbələrlə fikir mübadiləsinə şərait yaratmağa və təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi üçün ilkin şərtlərin formalaşdırılmasına yardım etməlidir. (Əlavə 1.3)
- 5.2. Qiymətləndirmə üsulları müvafiq sənədlərdə (məsələn, fənn proqramında, sillabusda və s.) təsvir edilməli və hamı üçün açıq olmalıdır (məsələn, təhsil müəssisəsinin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.).

³ Fənni tədris edən müəllim fənn üzrə təlim nəticələrinin və hər təlim nəticəsi üzrə təlim və öyrənmə metodlarını, eləcə də qiymətləndirmə üsullarını Əlavə 1.3-də qeyd edildiyi kimi müəyyən etməlidir.

- 5.3. Qiymətləndirmə üsulları innovativ tədris təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Qiymətləndirmə üsullarının müntəzəm şəkildə yenilənməsi orta ixtisas təhsili müəssisəsinin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.
- 5.4. Tədris prosesində fərqli qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilməlidir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesində fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə ediləcək qiymətləndirmə üsullarına nümunələr:

- yazılı tapşırıqlar;
- bilik və bacarıqlara dair testlər, kompüter əsaslı testlər;
- şifahi təqdimatlar;
- sorğular;
- açıq müzakirələr;
- praktika hesabatları, sahə işləri hesabatları;
- praktikada, laboratoriyada müşahidələrə əsasən bacarıqların qiymətləndirilməsi;
- layihə işlərinə dair hesabatlar;
- portfolionun qiymətləndirilməsi;
- frontal sorğu;
- qrup şəklində və özünü qiymətləndirmə və s.

Qeyd: sadalanan üsullar fənnin spesifikasiyasından asılı olaraq seçilə və (və ya) dəyişdirilə bilər.

- 5.5. Təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan üsullar aydın müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsaslanmalıdır və təhsil müddətində tələbənin əldə etdiyi bilik, bacarıq və qabiliyyət səviyyəsini düzgün və etibarlı şəkildə müəyyən etməyə imkan verməlidir. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi zamanı müəllimlər şəffaflıq, qərəzsizlik, qarşılıqlı hörmət və humanistlik prinsiplərini rəhbər tutmalıdırlar.
- 5.6. Tələbələrə müəllimlərlə/qiymətləndiricilərlə təhsillərinin bütün aspektlərini, o cümlədən qiymətləndirmə prosesini müzakirə etmək imkanı verilməlidir. Orta ixtisas təhsili müəssisəsi müvafiq qaydalara uyğun olaraq qiymətləndirmə prosesi, yaxud qiymətlə bağlı apelyasiya prosedurlarını müəyyən etməlidir.
- 5.7. Akademik etika təhsil prosesində önəmli yer tutur. Tələbələrə akademik dürüstlüyə riayət etmək, plagiat problemini anlamaq öyrədilməlidir. Onlar intellektual əməyin əqli mülkiyyət hüquqları barəsində məlumatlandırılmalıdırlar.
- 5.8. Orta ixtisas təhsili müəssisəsinə ümumi orta təhsil bazasından tələbə qəbulu olduğu halda, qiymətləndirmə orta ixtisas təhsili müəssisəsinin müəyyən etdiyi qaydalara uyğun olaraq həyata keçirilir.

6. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 6.1. Hər bir fənnin təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması orta ixtisas təhsili müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir. Təhsil proqramının təlim nəticələri isə bu Proqramla müəyyən olunur. Orta ixtisas təhsili müəssisəsi təhsil proqramının təlim nəticələrinə əlavələr edə bilər.
- 6.2. Təlim nəticələri müvafiq olaraq bu proqramı hazırlayan işçi qrupu və hər bir orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən Əlavə 1.1-dəki formaya uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 1.2) fənlərlə təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.
- 6.3. Təhsil Proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən nəzəri və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları hər semestr yenilənməlidir.

7. İnfrastruktur və kadr potensialı

- 7.1. Təhsil Proqramının tədris, öyrənmə və qiymətləndirmə prosesi orta ixtisas təhsili müəssisəsinin aşağıdakı infrastruktura malik olmasını zəruri edir: Orta ixtisas təhsil müəssisəsinin "040550 – Nəqliyyat vasitələrinin texniki istismarı" ixtisasının təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi üçün müvafiq avadanlıqlar və İKT ilə təchiz olunmuş kabinet və laboratoriyalar, kompüter sinifləri, emalatxanalar və sair ilə təmin olunmuş maddi texniki bazası olmalıdır. Təhsil alanların orta ixtisas təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalarına, axtarış sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir.
- 7.2. Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin professor-müəllim heyəti ən az bakalavr dərəcəsinə malik olur. Digər dövlət, yaxud özəl müəssisələrdən və/və ya digər müvafiq təşkilatlardan gələn peşəkarlar da tədrisə cəlb oluna bilərlər.

8. Təcrübə

- 8.1. Təcrübə tələbənin nəzəri biliklərinin praktikada tətbiqi, eləcə də peşə bacarıqlarının gücləndirilməsi baxımından vacibdir.
- 8.2. Təcrübə özəl şirkətdə, dövlət müəssisəsində, kollec, universitet, beynəlxalq təşkilat və şirkətlərdə və s. təşkil oluna bilər.

- 8.3. Təcrübədən əvvəl orta ixtisas təhsili müəssisəsi və təcrübə təşkil olunacaq şirkət/müəssisə/laboratoriya müqavilə imzalamalıdır. Eyni zamanda, tələbənin fərdi müraciəti əsasında onun ixtisasına uyğun digər şirkət/müəssisə/laboratoriyada, o cümlədən xaricdə təcrübə keçməsinə icazə verilir. Müqavilədə şərtlər, tələbələrin hüquq və öhdəlikləri və digər zəruri təfərrüatlar əks olunur.
- 8.4. Təcrübənin qiymətləndirilməsi: Tədris planında nəzərdə tutulmuş təcrübənin qiymətləndirilməsi tələbənin təcrübəyə davamiyyətinə və hesabatın hazırlanmasına uyğun olaraq, müvafiq qaydada orta ixtisas təhsili müəssisəsinin rəhbəri tərəfindən yaradılmış komissiya qarşısında müdafiəsinə görə verilir.

9. Məşğulluq və ömürboyu təhsil

- 9.1 "040550 – Nəqliyyat vasitələrinin texniki istismarı" ixtisasını bitirən məzun nəqliyyat müəssisələrində və təsərrüfatlarında, nəqliyyat vasitələrinin texniki xidmət və təmir stansiyalarında, nəqliyyat servislərində, nəqliyyat vasitələrin texniki baxış və diaqnostika mərkəzlərində, nəqliyyat agentliklərində, nəqliyyat sahəsi üzrə texnoparklarda, ayrı-ayrı qurumların nəqliyyat birliklərində, kənd təsərrüfatı texnikası üzrə aqrolizinqlərdə kiçik mütəxəssis kimi (texnik, növbə rəisi, dispetçer, iş icraçısı, əməliyyatçı, usta, sahə rəisi, ehtiyat hissələri anbarı rəisi və.s) işləyə bilər.
- 9.2 Orta ixtisas təhsili müəssisəsi Təhsil Proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə və məzunların işlə təmin olunma göstəricilərinə dair məlumatları öz veb sahifəsində yerləşdirməlidir.
- 9.3 Subbakalavr proqramının məzunları təhsillərini bakalavriat səviyyəsində davam etdirə bilərlər. İxtisas uyğunluğu Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş "Müvafiq ixtisaslar üzrə subbakalavr dərəcəsinə almış şəxslərin ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsinə (əsas (baza ali) tibb təhsilinə) qəbulu ilə bağlı ixtisas seçimi cədvəli"nə müvafiq aparılır.
- 9.4 Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömürboyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.